

U zmíněných pacientů se nejčastěji uplatňují tyto mikroorganismy v široké škále klinických projevů, tak jak byly uvedeny již dříve (viz obr. X, XI na příloze):

Staphylococcus aureus a *Staph. epidermidis*,
Streptococcus pneumoniae,
Pseudomonas aeruginosa,
Serratia marcescens,
Listeria monocytogenes,
Nocardia,
Mycobacterium,
Aspergillus,
Candida,
Cytomegalovirus,
Varicella zoster virus a další.

Tyto zárodky se přenášejí většinou vzduchem, zvířecím prachem, předměty nemocničního prostředí, především materiálem a nástroji, ale také vodou a potravinami.

Můžeme rozlišovat dvě skupiny nozokomiálních nákaz:

1. **Netypické nemocniční nákazy**, které se epidemiologicky a klinicky neodlišují od stejných nákaz vznikajících mimo zdravotnická zařízení. Mezi ně patří především vzduchem přenášené nákazy. Jediným odlišením je těžší průběh u oslabených jedinců. Preventivní opatření u těchto nákaz jsou stejná jako v běžném terénu.

2. **Typické, charakteristické nemocniční nákazy**, které jsou vázány na zdravotnická zařízení a které se vyskytují pouze ve spojení s diagnostickým nebo léčebným výkonem (injekce, transfuze, katetrizace, operace, anestezie a jiné). Postižení bývají především oslabení pacienti. Původcem těchto nákaz jsou v jedné třetině případů stafylokoky a ve dvou třetinách gramnegativní tyčinky. Původci endogenních nákaz jsou často anaerobní mikroorganismy.

Opatření v boji proti nemocničním nákazám spočívají především v přísném dodržování aseptiky, v dokonalé dezinfekci za každých podmínek, důkladné sterilizaci nástrojů, pečlivém dodržování předpisů týkajících se ošetřovatelské techniky. Výskyt nozokomiálních nákaz nejenomže ohrožuje pacienta, ale i významnou měrou prodlužuje dobu hospitalizace a léčení základního onemocnění.

Podle platných předpisů se musí veškeré nozokomiální nákazy bezprostředně hlásit a evidovat. To platí především za současných podmínek, kdy můžeme očekávat v legislativě mnohé komplikace ve vztahu vyžadování náhrad za poškození nemocného. Evidence je významná i z důvodů registrace nejvíce problémových lokalit a péče o jejich nápravu. Boj s nozokomiálními nákazami musí být součástí provozního řádu nemocnic.

Poznámky rozšiřující výklad vyučujícího

OTÁZKY A CVIČENÍ

- ① Jaký je význam nozokomiálních nákaz? _____
- ② Nejčastější původci nemocničních nákaz jsou _____ a _____
- ③ Nemocniční nákazy dělíme na skupinu _____

LITERATURA

- Zahradnický, J. a kolektiv:** Mikrobiologie a epidemiologie I. a II., Osveta, Martin, 1991, 829 str.
- Sedlák, J., Petr, B., Havránek, J.:** Mikrobiologie, epidemiologie a hygiena, SZN, Praha, 1954, 208 str.
- Rolný, D. a kolektiv:** Mikrobiologie, epidemiologie a hygiena, Avicenum, Praha, 1981, 164 str.
- Sprandel, U., Stark, F.:** Kompendium vnitřního lékařství, Victoria Publishing, Praha, 1990, 381 str.
- Benenson, A.S.:** Control of Communicable Diseases in Man. CDC, Atlanta, USA, 1985, 420 str.
- Zusková, D. a kol.:** Principy boje s přenosnými nemocemi, Avicenum, Praha, 1981, 178 str.
- Vorlander, K.O.:** Diagnostik immunologischer Methoden, Thieme Verlag, Berlin, 1980, 310 str.
- Youmans, G.P. et al.:** The Biologic and Clinical Basis of Infectious Diseases. Saunders, N.Y., USA, 1975, 813 str.
- Gold, J. et al.:** The AIDS Manual, MacLennan, Sydney, 1994, 262 str.
- Beck, E.G., Schmidt, P.:** Hygiene. F. Enke, Stuttgart, 1989, 297 str.
- Šterzl, J.:** Imunitní systém a jeho fyziologické funkce. ČIZ, Praha, 1993, 480 str.
- Kredba, V., Ondráček, J. Procházka, J.:** Infekční nemoci, Avicenum, Praha, 1970, 291 str.